

TIBBIYOT XODIMLARINI O'QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH

Mileyev Shoxzodbek Baxodir o'g'li
Mustafayev Mehriddin Zoxidjon o'g'li

Samarqand davlat tibbiyot universiteti talabalari

Annotatsiya: So'nggi yillarda sotsial-iqtisodiy rivojlanish bilan xarakterlanuvchi raqobatning ortishi mehnat bozorida yosh mutaxassislariga yetarli darajada yuqori talablarni qo'yadi. Buning natijasida oliy ta'lim bitiruvchilariga qo'yiladigan talablar ham ma'lum darajada ortdi. Ushbu maqola tibbiyot xodimlarini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish haqida yoritilgan.

Kalit so'zlar: Kadrlar malakasini oshirish, tibbiyotda innovatsion texnologiyalar.

Аннотация: В последние годы усиление конкуренции, характеризующееся социально-экономическим развитием, предъявляет достаточно высокие требования к молодым специалистам на рынке труда. В результате требования к выпускникам высшего образования в определенной степени возросли. В данной статье описано использование инновационных технологий в подготовке медицинских кадров.

Ключевые слова: подготовка кадров, инновационные технологии в медицине.

Abstract: In recent years, the increase in competition, characterized by socio-economic development, puts sufficiently high demands on young specialists in the labor market. As a result, the requirements for graduates of higher education have increased to a certain extent. This article describes the use of innovative technologies in the training of medical personnel.

Keywords: training of personnel, innovative technologies in medicine.

Ma'limki ta'lim muassasalari talabalari tomonidan tibbiyot mijozlarga klinik xizmat ko'rsatish kurslarida ananaviy o'qitish metodlari bilan bir qatorda o'qitishning yangi metodlaridan keng qo'llanilmoqda. Amaliyot talablariga javob beruvchi, keyingi faoliyatining sifatini ta'minlab beruvchi innovatsion texnologiyalardan foydalanmagan holda yuqori kompetentlikka ega bo'lgan zamonaviy vrachlarni tayyorlash ma'noga ega emas.¹² Tadbqiq qilinayotgan ta'lim texnologiyalari innovatsion bo'lishi lozim. Innovatsiya (ingl. "Innovation") – bu samarali amalga oshirilgan (tadbqiq qilingan) yangilikdir. "Innovatsiya" termini lotin tilidagi "novato" so'zdan kelib chiqqab bo'lib, yangilashni (o'zgartirishni) anglatadi, "in" qo'shimchasi esa "yo'nalishda" kabi tarjima qilinadi. "Innovatio"ni so'zma-so'z tarjima qiladigan bo'lsak, "yo'nalishda o'zgarishlar" kabi bo'ladi. Har qanday yangilik yoki yangi kiritilgan innovatsiya emas, faqat harakatdagi tizimning

¹² Холопов М.В. Дистанционное обучение в медицине / М.В.Холопов. <http://www.mma.ru>

samaradorligini sezilarli oshiruvchi yangilikgina innovatsiya bo'ladi. Talabalar - o'qituvchi / o'qituvchilar - ish beruvchilar jarayonning ishtirkchilari hisoblanadi. Sog'liqni saqlashning samaradorligini oshirish – bu birinchi navbatda malakaviy tibbiyot xodimlarini tayyorlash tizimini zamonaviylashtirishdir. Tibbiyot nazariyasi va amaliyotidagi tez o'zgarishlar vrachlardan doimiy ravishda o'z malakalarini oshirib borishni talab qiladi. Oliy ta'limdan keyin vrachlarning malakasini oshirish jarayonini takomillashtirishning asosiy yo'nalishi asta sekinlik bilan zamonaviy o'qitish shakllarini kiritish hisoblanadi. O'qitish jarayonida mutaxassisni o'z-o'zini rivojlantirishdan kuchaytirishdan boshash lozim. Ananaviy o'qitish metodlari professional faoliyatda aniq algoritm bo'yicha axborotlarni uzatish keyinchalik va ularni taqdiq qilish bilan kechadi. Bunday yondoshuv bugungi kunda aholiga tibbiy yordam ko'rsatishda vrachlarni tayyorlashda to'g'ri keladi.¹³ So'nggi o'n yilliklarda tibbiyot sohasidagi studentlarni tayyorlashda katta o'zgarishlarni kuzatish mumkin: muammoli vaziyatlarni o'z ichiga olgan professional faoliyatni modellashtirish; yangi pedagogik texnologiyalar: muammoga yo'naltirilgan o'qitish; klinik vaziyatlar asosida o'qitish; axborot-kommunikativ va kompyuter texnologiyalari; simulyatsion texnologiyalar asosida o'qitish; loyixaga yo'naltirilgan o'qitish va boshqalar. Bu davrda tibbiyot OTMlarida sezilarli modernizatsiya ishlari olib borildi, yangicha yondoshuvlar shakllandi, asosiy e'tibor simulyatsion o'qitishga qaratilgan yangi o'quv dasturlar ishlab chiqildi.¹⁴ Ananaviy o'qitishda qo'llaniladigan asosiy uslub illyustrativ-tushuntirish hisoblanadi. Bunda ogzaki, yozma va aralash so'rovlar o'tkaziladi. Yozma so'rov ko'rinishidagi nazorat har bir seminar darslarida, hamda yakuniy nazoratda amalga oshiriladi. Yozma nazorat o'tkazish uchun o'qituvchilar tomonidan test topshiriqlari tayyorlanadi va har yili 25-30%ga yangilanib boriladi. Oraliq va yakuniy nazoratlarni o'tkazishda bilimlarni baholashning aralash usulidan foydalaniladi. Bunda barcha o'tilgan mavzular bo'yicha yozma testlash va og'zaki so'rov o'tkaziladi. Talabalar tomonidan nazariy bilimlarni o'zlashtirish katta murakkabliklarga ega – ularning ihtiyorida katta hajmdagi kitoblar, maqolalar, ma'ruzalar, audio- va videomateriallar. Medik-talabalar tomonidan amaliy malakani jamlash katta hamkasabalar bilan muloqot qilish, hamda ko'rgan harakatlarini takrorlash jarayonida amalga oshiriladi. Bu esa, yetarli darajada ko'p vaqtni talab qiladi. Talaba tomonidan amaliy harakatlarning noto'g'ri bajarilishi kasalga ziyon yetkazishi mumkin. Shu sababli, OTM tomonidan kasalga tashxis qo'yishda amaliy ko'nikmalarni shakllantirish uchun virtual trinajorlar olinishi lozim. Ta'lim texnologiyalari innovatsion bo'lishi lozim. Innovatsiya – bu samarali tadbiriq qilingan yangilikdir. Innovatsiya shunchaki kiritilgan yangilik emas, balki harakatdagi tizimning samaradorligini sezilarli darajada oshirish hisoblanadi. Qo'shimcha qilib aytadigon bo'lsam

¹³ Бакирова Р.Е., Нурсултанова С.Д., Муравлёва Л.Е., Тусупбекова К.Т., Турханова Ж.Ж., Аширбекова Б.Д. Инновационные технологии в обучении студентов-медиков // Современные проблемы науки и образования. 2018. №3. <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=27703>

¹⁴ В.А.Огнев, С.Г.Усенко, С.А.Усенко. Новые средства обучения в подготовке будущих врачей на теоретических кафедрах. // "Достижения и перспективы внедрения кредитно-модульной системы организации учебного процесса в высших медицинских учебных заведениях Украины" (Тернополь, 15-16 мая. 2014 г.): в 2 ч. - Тернополь.: ТГМУ, 2014. 1. 468 бет.

Tibbiyotga innovatsion texnologiyalarni joriy etish tez va oson. Bunday tizimlarning interfeysi hatto tayyor bo'lmagan foydalanuvchilar uchun ham ochiq va intuitivdir. Klinika xodimlari ushbu yangi texnologiyalarning ishlashini tezda o'zlashtira oladilar. Ishlab chiquvchilar mahsulot ishlashining barcha nuanslarini tushunishga yordam beradi. Minimal vaqt talab qiladigan treningni tugatgandan so'ng, tibbiyot xodimlari quyidagilarga ega bo'ladilar:

- axborot resurslari bilan ishlash;
- telekonferentsiya o'tkazish;
- mahalliy va global kompyuter tarmoqlarida ishlash;
- yordam tizimlaridan foydalaning. Bugungi kunda Rossiyada sog'liqni saqlashni

axborotlashtirish doirasida milliy teletibbiyot tizimini yaratish rejalashtirilgan. To'g'ri yondashuv bilan ushbu texnologiya nafaqat dori sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi, balki xarajatlarni kamaytirishga yordam beradi. Masalan, shifokorlar ilmiy anjumanlarga borishlari uchun pul ajratishlari shart emas. Ular bunday tadbirlarda masofadan turib ishtirok etishlari mumkin bo'ladi. Sog'liqni saqlashda zamonaviy IT imkoniyatlari tibbiy yordamning barcha jabhalariga ijobiy ta'sir ko'rsatish imkonini beradi. Tibbiyotda axborot texnologiyalaridan foydalanish ham quyidagilarga imkon beradi:

- masofaviy ta'limni o'tkazish;
- hamkasblar bilan tajriba almashish uchun aloqalarni yo'lga qo'yish;
- Sog'liqni saqlash bo'yicha so'nggi ma'lumotlarni oling. Bundan tashqari, texnologiya

tibbiyot muassasasini boshqarishni yaxshilashi mumkin. Tibbiy tizimlar ishini avtomatlashtirishga imkon beradi:

- klinikani boshqarish;
- rejalashtirish va iqtisodiy bo'lim;
- kadrlar bo'limi;
- moliyaviy xizmat; • dorixonalar;

• moddiy xizmatlar. Shuningdek, menejerlarga majburiy tibbiy sug'urta jamg'armasi, sog'liqni saqlashni boshqarish hududiy organi bilan yanada samarali hamkorlik qilish imkoniyati beriladi. Tibbiyotda IT sizga shifokorlar, reestr, qabul bo'limi va boshqa xizmatlarning ishini optimallashtirish imkonini beradi.¹⁵

FOYDALANILGANADABIYOTLAR:

¹ Холопов М.В. Дистанционное обучение в медицине / М.В.Холопов.
<http://www.mma.ru>

² Бакирова Р.Е., Нурсултанова С.Д., Муравлёва Л.Е., Тусупбекова К.Т., Турханова Ж.Ж., Аширбекова Б.Д. Инновационные технологии в обучении студентов-медиков //

¹⁵<https://library.sammi.uz/>

Современные проблемы науки и образования. 2018. №3. <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=27703>

³ В.А.Огнев, С.Г.Усенко, С.А.Усенко. Новые средства обучения в подготовке будущих врачей на теоретических кафедрах. // “Достижения и перспективы внедрения кредитно-модульной системы организации учебного процесса в высших медицинских учебных заведениях Украины” (Тернополь, 15-16 мая. 2014 г.): в 2 ч. - Тернополь.: ТГМУ, 2014. 1. 468 бет.

⁴<https://library.sammi.uz/>